

SEKCJA 1. IDENTYFIKACJA SUBSTANCJI / MIESZANINY I IDENTYFIKACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

1.1 Identyfikator produktu:

Nazwa handlowa: **Wkłady kominowe**

Numer CAS: nie ma (mieszanina)

Numer WE (EINECS): nie ma (mieszanina)

Numer indeksowy: nie ma (mieszanina)

Numer rejestracyjny REACH: Nie używany w przypadku mieszanin.

Inne nazwy: Nie ma.

1.2 Odpowiednie wskazane sposoby zastosowania substancji lub mieszaniny oraz niewskazane zastosowania:

Budownictwo – CERAMICZNE WKŁADY KOMINOWE.

1.3 Szczegółowe dane dotyczące dostawcy karty charakterystyki:

Producent: P-D Refractories CZ a.s.

Adres: Nádražní 218, 679 63 Velké Opatovice, Republika Czeska

Tel.: +420 516 493 111, Faks: 516 477 338

Adres poczty el. wykwalifikowanej osoby odp. za kartę char.: kovar@mslz.cz

1.4 Numer telefonu alarmowego:

Toksykologiczny Ośrodek Informacyjny (Czechy) - +420 224919293, +420 224915402

Na Bojišti 1, 128 08 PRAHA 2, Republika Czeska

1.5. Identyfikacja dystrybutora:

Dystrybutor: CHANAKA CHIMNEY SOLUTIONS & LOGISTICS Tadeusz Chanaka

U. Boczna Techniczna 10d 36-040 Boguchwała

Tel: +48607120558, Email: biuro@chanaka.eu

1.6. Dane kontaktowe w nagłych przypadkach

CHANAKA CHIMNEY SOLUTIONS & LOGISTICS Tadeusz Chanaka

U. Boczna Techniczna 10d 36-040 Boguchwała

Tel: +48607120558, Email: biuro@chanaka.eu

SEKCJA 2. IDENTYFIKACJA ZAGROŻEŃ

2.1 Klasyfikacja substancji lub mieszaniny:

Produkt nie został zaklasyfikowany jako niebezpieczny zgodnie z Dyrektywą o niebezpiecznych preparatach (1999/45/WE) ani zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego oraz Rady (WE) nr 1272/2008 CLP.

2.2 Elementy oznakowania:

Produkt nie podlega obowiązkowemu oznaczeniu.

2.3 Inne zagrożenia:

Nie są podawane.

SEKCJA 3. SKŁAD / INFORMACJA O SKŁADNIKACH

3.1. Opis i charakterystyka:

Materiał na bazie glinokrzemianów z wiązaniem ceramicznym powstałym poprzez spiekanie w temperaturze powyżej 800°C. Chodzi o żaroodporny materiał zawierający niewłóknisty tlenek glinu w stężeniu 25 do 35 % (CAS: 1344-28-1, WE: 215-691-6), 0-20 % tlenku krzemu (IV) – krzemionki (CAS: 14808-60-7, WE:238-878-4) oraz 0–10 % krystobalitu (CAS: 14464-46-1, WE: 238-455-4).

3.2. Substancje, które przedstawiają zagrożenie dla zdrowia lub środowiska naturalnego:

Produkt nie zawiera substancji zaklasyfikowanych jako niebezpieczne zgodnie z ustawą nr 350/2011 Dz.U. ew. zgodnie z brzmieniem Dyrektywy o niebezpiecznych preparatach (1999/45/WE) lub Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego oraz Rady (WE) nr 1272/2008 CLP.

Substancje, dla których istnieją limity ekspozycyjne dla środowiska pracy:

W fazie stałej nie zawiera, w pozostałych sytuacjach patrz dane w sekcji 8.1.

Substancje trwałe, bioakumulatywne i toksyczne, wysoce trwałe i wysoce bioakumulatywne:

Produkt nie zawiera substancji typu PBT i vPvB.

SEKCJA 4. ZALECENIA DOTYCZĄCE PIERWSZEJ POMOCY

4.1 Pierwsza pomoc:**4.1.1 Zalecenia dot. pierwszej pomocy:**

Wskazówki ogólne: Pył powstały w trakcie cięcia, szlifowania, łamania itp. tworzą przeważnie mieszanki glinokrzemianów. Wystawienie na działanie pylistych składników może spowodować podrażnienie oczu oraz górnych dróg oddechowych. Cząsteczki pyłu mogą zawierać małe ilości krystalicznej krzemionki. Natychmiastowa pomoc medyczna nie jest konieczna.

Wdychanie: W przypadku inhalacji należy wyjść na świeże powietrze. Wypluć jamę ustną wodą, wydmuchać nos, aby usunąć inhalowany pył.

Kontakt ze skórą: Nie jest konieczna, przestrzegać zasad zwykłej higieny osobistej.

Kontakt z okiem: Wyplukiwać strumieniem letniej wody. Po wypłukaniu można użyć odpowiedniej wody do oczu. Także okolice oczu obmyć wodą. W przypadku poranienia oka zasięgnąć porady lekarza.

Spożycie: Nigdy nie wywoływać wymiotów u osoby nieprzytomnej! Nie podawać nieprzytomnej osobie żadnych napojów! Starannie wypluć usta wodą, wypić kilka szklanek wody.

4.1.2 Informacje uzupełniające: a) W przypadku spożycia zalecana jest natychmiastowa pomoc lekarza.

b) W przypadku inhalacji zalecamy umieścić dotkniętą osobę na świeżym powietrzu.

c) Usunąć zabrudzone części odzieży.

d) Zalecane środki ochrony osobistej dla osób, które udzielają pierwszej pomocy:

Patrz sekcja 8

4.2 Najważniejsze ostre i opóźnione objawy oraz skutki narażenia:

Podrażnienie dróg oddechowych.

W przypadku kontaktu z oczami wywołuje podrażnienie.

W przypadku połknięcia pyłu może pojawić się tymczasowe podrażnienie układu trawiennego.

4.3 Wskazówki dotyczące natychmiastowej pomocy lekarskiej i szczególnego traktowania poszkodowanego:

W przypadku nudności zaleca się zasięgnięcie porady lekarza.

SEKCJA 5. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU POŻARU

5.1 Środki gaśnicze **Odpowiednie:** Niepalne. Wykorzystane opakowanie może być palne, należy użyć odpowiedniego środka gaśniczego dostosowanego do pożaru w otoczeniu.

Niewłaściwe: Nie ma.

5.2 Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną: Nie ma.

5.3 Informacje dla straży pożarnej: Zastosować wyposażenie w zależności od pożaru w otoczeniu. Materiał niepalny.

SEKCJA 6. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU NIEZAMIERZONEGO UWOLNIENIA DO ŚRODOWISKA**6.1 Indywidualne środki ostrożności, wyposażenie ochronne i procedury w sytuacjach awaryjnych:****6.1.1 Dla pracowników z wyjątkiem pracowników interweniujących w sytuacji awaryjnej:**

Ograniczyć dostęp nieupoważnionych osób do zagrożonego obszaru do czasu usunięcia wyjątkowego zdarzenia. W przypadku dużych uwolnień zabezpieczyć dotknięty obszar przed dostępem osób nieupoważnionych.

6.1.2 Dla pracowników interweniujących w sytuacji awaryjnej:

Zapobiec dalszemu szerzeniu się pyłu w powietrzu. W przypadku zapyłonego środowiska korzystać z roboczych środków ochrony indywidualnej (patrz sekcja 8). Nie są wymagane żadne specjalne środki.

6.2 Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska naturalnego: Nie wywiera gwałtownego negatywnego wpływu na środowisko naturalne. Zapobiec dalszemu szerzeniu się pyłu w powietrzu. Zużyty produkt należy umieścić w specjalnych zbiornikach na odpady.

6.3 Metody i materiały zapobiegające rozprzestrzenianiu się skażenia i służące do czyszczenia: Rozsypany produkt zamieść, umieścić w wyznaczonych zbiornikach na odpady. W trakcie czyszczenia zapobiec nadmiernemu powstawaniu pyłu. Nie są wymagane żadne inne specjalne środki ostrożności.

6.4 Odniesienia do innych sekcji: Robocze środki ochrony osobistej - sekcja 8.

Postępowanie z odpadami - sekcja 13.

SEKCJA 7. POSTĘPOWANIE Z PRODUKTEM I JEGO MAGAZYNOWANIE7.1 Środki ostrożności dotyczące bezpiecznego postępowania:

7.1.1 Konkretnie zalecenia: W trakcie manipulacji zapobiegać nadmiernemu (niepożądanemu) powstawaniu pyłu.

7.1.2 Wskazówki dotyczące BHP: Przy pracy korzystać ze środków ochrony indywidualnej tam, gdzie będzie to potrzebne. Nie są wymagane żadne inne specjalne środki ostrożności.

7.2 Warunki bezpiecznego magazynowania: Przechowywać w suchym miejscu. Zapobiegać powstawaniu pyłu. Limity dotyczące magazynowania: Nie zostały określone.

7.3 Specyficzne zastosowanie / zastosowania końcowe: Oprócz danych w rozdziale 1.2 nie zostały określone żadne inne wymagania lub wskazówki.

SEKCJA 8. OGRANICZENIA EKSPOZYCJI/ŚRODKI OCHRONY OSOBISTEJ

8.1 Parametry kontrolne: Zgodnie z rozporządzeniem rządu nr 361/2007 Dz.U., które określa warunki ochrony zdrowia przy pracy, w brzmieniu obowiązującym, załącznik nr 3:

Dla danego produktu nie zostały określone limity higieniczne. Ze względu na cechy mieszaniny można wykorzystywać następujące wartości:

Dla pyłów o oddziaływaniu fibrogennym:

substancja	PEL _r (mg.m ⁻³) (frakcja respirabilna)	PEL _c (mg.m ⁻³) (ogólna koncentracja)
Krzemień, krystalit	0,1	--
substancja	PEL (mg.m ⁻³) F _r ≤ 5% F _r > 5%	PEL _c (mg.m ⁻³)
pozostałe krzemiany (F _r = frakcja respirabilna)	2,0 10 : F _r	10

Dla pyłów o możliwym oddziaływaniu fibrogennym:

substancja	PEL _c (mg.m ⁻³) (ogólna frakcja)
Amorficzny SiO ₂	4,0
Dla pyłów o przeważnie niespecyficznym oddziaływaniu	
substancja	PEL (mg.m ⁻³)
Glin i jego tlenki (z wyjątkiem gamma Al ₂ O ₃)	10

8.2 Ograniczanie ekspozycji:

8.2.1 Stosowne techniczne środki kontroli: Wentylacja – Tam, gdzie można utrzymywać zawartość pyłu w powietrzu pod kontrolą przy pomocy metod technicznych (lokalne odsysanie, wietrzenie itp.)

8.2.2 Indywidualne zabiegi ochronne włącznie ze środkami ochrony osobistej:

Warunki dotyczące higieny: Zapobiec kontaktowi z oczami, nie wdychać.

Nie przebywać bez powodu w miejscach o podwyższonym stężeniu pyłu.

Przed jedzeniem, pić, wizytą w toalecie i po zakończeniu pracy przestrzegać zwykłej higieny osobistej.

Środki ochrony osobistej:

Ochrona oczu i twarzy: W miejscu nadmiernego powstawania pyłu korzystać z okularów ochronnych z osłoną boczną.

Ochrona skóry – ochrona rąk: Ochronne rękawice robocze (np. skórzane).

Ochrona pozostałej części skóry: Odzież i obuwie robocze.

Ochrona dróg oddechowych: W przypadku przekroczenia koncentracji w miejscu pracy użyć respiratora z filtrem przeciwko pyłom fibrogennym

Zagrożenie cieplne: Nie wchodzi w rachubę.

8.2.3 Ograniczanie ekspozycji środowiska naturalnego:

Zapobiec rozpraszaniu produktu w trakcie cięcia, szlifowania, łamania itp.

SEKCJA 9. WŁAŚCIWOŚCI FIZYCZNE I CHEMICZNE

Informacje dotyczą mieszanki.

9.1 Informacje o podstawowych właściwościach fizycznych i chemicznych

a) wygląd	Stan skupienia stały – żaroodporne produkty kształtowane, różne kolory
b) zapach	Nie ma.
c) próg zapachu	Nie ma.
d) pH	6 - 8
e) temperatura topnienia / punkt krzepnięcia	Nie jest podawane.
f) początkowa temperatura wrzenia oraz zakres temperatury wrzenia	Nie określa się.
g) punkt zapłonu	Niepalne.
h) szybkość parowania	Nie jest podawane.
i) zapalność (ciała stałe, gazy)	Niepalne.
j) górne/dolne wartości graniczne zapalności lub wybuchowości	Nie ma.
k) prężność pary	Nie określa się.
l) gęstość pary	Nie podaje się.
m) gęstość względna	1,90 - 2,35 g/cm ³ (ciężar objętościowy)
n) rozpuszczalność	Nierozpuszczalny.
o) współczynnik podziału: n-oktanol/woda	Nie jest podawane.
p) temperatura samozapłonu	Niepalne.
q) temperatura rozkładu	Nie jest podawane.
r) lepkość dynamiczna	Nie określa się.
s) właściwości wybuchowe	Nie ma.
t) właściwości utleniające	Nie ma.

9.2. Inne informacje

Zawartość rozpuszczalników (VOC) 0% (wg definicji ustawy o ochronie powietrza)

Uwaga:

„Nie podaje się”: informacja nie ma znaczenia dla produktu

„Nie podano”: nie ma do dyspozycji żadnych danych.

SEKCJA 10. STABILNOŚĆ I REAKTYWNOŚĆ

10.1 Reaktywność: W odpowiednich warunkach magazynowania i wykorzystania nie dochodzi do żadnego rozpadu.

10.2 Stabilność chemiczna: W normalnych warunkach produkt jest stabilny.

10.3 Możliwość niebezpiecznych reakcji: Nie ma.

10.4 Warunki, którym trzeba zapobiec: Nie ma.

10.5 Niekompatybilne materiały: Nie ma.

10.6 Niebezpieczne produkty rozkładu: Nie ma.

SEKCJA 11. INFORMACJE TOKSYKOLOGICZNE**11.1 Informacje dot. skutków toksykologicznych:**

Drogi narażenia: W przypadku zwykłych dróg narażenia nie ma żadnych ostrych ani chronicznych oddziaływań.

Ostra toksyczność:

- LD₅₀, doustnie, szczur (mg.kg⁻¹): brak
- LD₅₀, skórnie, szczur lub królik (mg.kg⁻¹): brak
- LC₅₀, inhalacyjnie, szczur, dla aerozoli lub cząsteczek (mg.kg⁻¹): brak
- LC₅₀, inhalacyjnie, szczur, dla gazów i par (mg.kg⁻¹): brak.

W przypadku połknięcia: Nie podano.

Oddziaływanie na skórę:

Stopień drażnienia skóry: Nie sklasyfikowany.

Oddziaływanie na oczy:

Stopień drażnienia oczu: Nie sklasyfikowany.

Działanie uczulające na układ oddechowy / skórę: Niesklasyfikowane.

Mutagenność w komórkach zarodkowych: Niesklasyfikowane.

Rakotwórczość: Niesklasyfikowane.

Szkodliwe działanie na rozrodczość: Niesklasyfikowane.

Toksyczność dla specyficznych organów docelowych – jednorazowe narażenie:

Toksyczność dla specyficznych organów docelowych – wielokrotne narażenie: STOT – powtarzane narażenie: nie sklasyfikowane.

Niebezpieczeństwo w przypadku inhalacji: Niesklasyfikowane.

Inne informacje: Produkt może zawierać krystaliczny krzem. Inhalacja pyłu z produktu uważana jest za źródło minimalnego ryzyka powstania zwołknienia płuc (krzemicy). Podejrzenie chronicznych obstrukcyjnych dolegliwości płucnych występuje jednak dopiero po bardzo długim czasie wystawienia (lata) na koncentracje przekraczające dopuszczalne limity. Rakotwórczość krystobalitu u ludzi nie została jednoznacznie wykazana.

SEKCJA 12. INFORMACJE EKOLOGICZNE

12.1 Toksyczność dla organizmów wodnych: Materiał naturalnego pochodzenia, nie ma przesłanek wskazujących na toksyczne oddziaływanie na organizmy wodne.

12.2 Trwałość i zdolność do rozkładu: Produkt jest inercyjny i nie rozkłada się.

12.3 Potencjał bioakumulacyjny: Nie ma do dyspozycji żadnych danych.

12.4 Mobilność w glebie: Nie ma do dyspozycji żadnych danych.

12.5 Wyniki oceny PBT oraz vPvB: Nie są wymagane.

12.6. Inne szkodliwe skutki działania: Produkt jest inercyjny i jego możliwe negatywne skutki działania polegają na mechanicznych skutkach działania pyłu.

SEKCJA 13. POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI

13.1 Metody postępowania z odpadami: Przechowywanie na wysypiskach należących do odpowiedniej grupy.

Usuwanie za pośrednictwem kanalizacji: Ze względu na cechy produktu - wykluczone.

Zaszeregowanie odpadów zgodnie z rozp. 381/2001 Dz.U. (Katalog odpadów):

10 12 08 Wybrakowane wyroby ceramiczne, cegły, kafle i ceramika budowlana (po przeróbce termicznej), kat. O.

13.2 Sposoby utylizacji skażonych opakowań: Na podstawie cech konstrukcyjnych materiału opakowania odpad został zaklasyfikowany do grupy 15 01 Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi), kat. O. Puste opakowanie bez resztek zawartości można utylizować w sposób zależny od konstrukcyjnych właściwości materiału opakowania (punkty zwrotne, recykling, wysypiska, spalarnie).

13.2 Odpowiednie metody usuwania substancji lub mieszanin:

13.3 Przepisy prawa dotyczące odpadów: Ustawa 185/2001 Dz.U., o odpadach

Rozp. nr 381/2001 Dz.U. (Katalog odpadów)

Rozp. 383/2001 Dz.U. o szczegółach dot. utylizacji odpadów

SEKCJA 14. INFORMACJE DOTYCZĄCE TRANSPORTU

14.1 Numer ONZ:

Nie podlega przepisom o transporcie niebezpiecznych przedmiotów.

14.2 Odpowiednia nazwa ONZ dla przesyłki:

Nie podlega przepisom o transporcie niebezpiecznych przedmiotów.

14.3 Klasa/klasa niebezpieczeństwa dla transportu:

Nie podlega przepisom o transporcie niebezpiecznych przedmiotów.

14.4 Grupa opakowania:

Nie podlega przepisom o transporcie niebezpiecznych przedmiotów.

14.5 Zagrożenia dla środowiska naturalnego:

Nie podlega przepisom o transporcie niebezpiecznych przedmiotów.

14.6 Specjalne środki bezpieczeństwa dla użytkownika:

Nie podlega przepisom o transporcie niebezpiecznych przedmiotów.

14.7 Masowy przewóz zgodnie z załącznikiem II MARPOL 73/78 oraz przepisem IBC:

Nie podlega przepisom o transporcie niebezpiecznych przedmiotów.

SEKCJA 15. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEPISÓW PRAWNYCH

15.1 Rozporządzenia dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia i środowiska naturalnego/szczegółowe przepisy dotyczące substancji lub mieszaniny

Ustawa nr 254/2001 Dz.U., o wodach (ustawa wodna), z późniejszymi zmianami

Ustawa nr 185/2001 Dz.U., o odpadach, z późniejszymi zmianami.

Ustawa nr 201/2012 Sb., o ochronie powietrza

Ustawa nr 258/2000 Dz.U. o ochronie zdrowia publicznego, z późniejszymi zmianami

Ustawa nr 350/2011 Dz.U. z dnia 27 października 2011 o substancjach chemicznych i mieszkach chemicznych oraz o zmianie niektórych ustaw (ustawa chemiczna)

Rozporządzenie nr 402/2011 Sb. w sprawie klasyfikacji niebezpiecznych właściwości substancji chemicznych oraz mieszanin chemicznych oraz pakowania i oznaczania niebezpiecznych mieszanin chemicznych

ČSN 75 3415 Ochrona wody przed substancjami naftowymi. Obiekty służące do manipulacji z olejem i jego przechowywania

Rozporządzenie rządu nr 361/2007 Dz.U. w brzmieniu obowiązującym, które określa warunki BHP, włącznie z limitami PEL i NPK (patrz art. 8).

Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów i o założeniu Europejskiej Agencji ds. Związków Chemicznych, z późniejszymi zmianami (REACH).

Rozporządzenie (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, o zmianie i uchyleniu dyrektyw 67/548/EWG oraz 1999/45/WE oraz o zmianie rozporządzenia (WE) nr 907/2006 (CLP)

Dyrektywa 67/548/EWG (DSD) – Dyrektywa w sprawie substancji niebezpiecznych

Dyrektywa 1999/45/WE (DPD) – Dyrektywa w sprawie niebezpiecznych preparatów

15.2 Ocena bezpieczeństwa chemicznego

Nie ma żadnych danych dla oceny bezpieczeństwa substancji chemicznych dla tego materiału.

SEKCJA 16. INNE INFORMACJE

Dane dot. zmian i rewizji:

Nr rewizji	Data	Wprowadzone zmiany
1.	20.6.2012	Rewizja
2.	7.1.2013	Aktualizacja podanych gatunków
3.	20.8.2013	Ogólne przerobienie KCh zgodnie z obowiązującą wersją załącznika II do Rozporządzenia (WE) nr 1907/2006

Ważne odsyłacze do literatury i źródeł danych: Dane zawarte w niniejszej karcie zostały opracowane zgodnie z materiałami producenta, a także na podstawie obowiązujących przepisów prawa Republiki Czeskiej oraz UE.

W przypadku mieszanin informacja o tym, która z metod oceny informacji zgodnie z artykułem 9

rozporządzenia (WE) nr 1272/2008 została wykorzystana na potrzeby klasyfikacji:

Aproksymacja wg niebezpieczeństwa składników i cech fizycznych produktu.

Wykaz odpowiednich zwrotów R, standardowych zwrotów wskazujących rodzaj zagrożenia, zwrotów

bezpieczeństwa i/lub wskázówek dotyczących bezpiecznej manipulacji. Pełne brzmienie wszystkich zwrotów i wskázówek, których pełne brzmienie nie zostało podane w sekcjach od 2 do 15:

Nie ma.

Wskázówki dotyczące wszelkich szkoleń przeznaczonych dla pracowników zapewniających ochronę zdrowia ludzi i środowiska naturalnego:

W ramach szkolenia BHP należy zapoznać uczestników z zasadami dotyczącymi pracy z preparatem oraz z zalecanymi środkami ochrony osobistej.

P-D Refractories CZ a.s.

Nádražní 218
679 63 Velké Opatovice,
Czechy

KARTA CHARAKTERYSTYKI

zgodna z Rozporządzeniem nr 1907/2006 (REACH) Parlamentu Europejskiego i Rady (WE)

Data wydania: 6.2.2008

Str.: 7/7

Data rewizji: 20.8.2013

Rewizja nr.: 3

Nazwa produktu: **Wkłady kominowe**

Grupa produktów: CERAMICZNE WKŁADY KOMINOWE

Gatunek: **KKV, KV, KJ, KZ, KC, KS, KS/KC, KJZ**

Zalecane ograniczenia zastosowania: Używać wyłącznie w celach określonych przez producenta.

Inne informacje: Niniejszą kartę bezpieczeństwa wydaje P-D Refractories CZ a.s. Velké Opatovice na życzenie klienta. Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów i o założeniu Europejskiej Agencji ds. Związków Chemicznych, z późniejszymi zmianami (REACH) nie dotyczy podanego produktu.

Informacje podane powyżej opisują wyłącznie wymogi bezpieczeństwa produktów i opierają się o obecny stan naszej wiedzy. Nie opisują właściwości produktów w sensie parametrów jakościowych i przepisów prawa dotyczących realizacji gwarancji.

Koniec karty charakterystyki.